

Asya Studies

Academic Social Studies / Akademik Sosyal Arařtırmalar
Year: 8 – Number: 27 p. 229-240, Spring 2024

Almanya'nın İlk Millî Güvenlik Strateji Belgesi* Germany's First National Security Strategy Document

DOI: <https://doi.org/10.31455/asya.1422197>

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliř Tarihi /
Article Arrival Date
18.01.2024

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
03.03.2024

Makale Yayım Tarihi /
Article Publication Date
28.03.2024

Asya Studies

Dr. Mehmet Alkanalka
Bağımsız Araştırmacı
mehmetalkanalka@yahoo.com
ORCID: 0000-0002-2311-935X

Öz

Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesi, 2023 yılında aralarında Sosyal Demokratların ve askerî konulara mesafeli duran Yeşillerin de olduğu üçlü koalisyon döneminde hazırlanarak yayımlanmıştır. Bu belge, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın da etkisinde hazırlanmıştır ve Almanya açısından önemli bir güvenlik politikası değişimidir. Geçmişte beyaz kitap üzerinden güvenlik politikasını açıklayan Almanya'nın, ilk kez bir millî güvenlik strateji belgesi ile bunu kamuoyu ile paylaşması bile bu değişimin önemli göstergelerinden birisini teşkil etmektedir. Almanya'yı beyaz kitabı bırakarak millî güvenlik strateji belgesi hazırlamaya yönelten başat etken her ne kadar Rusya-Ukrayna Savaşı olmakla birlikte askerî güvenlik konularına mesafeli duran partilerin koalisyonu döneminde bu dönüşümün gerçekleşmiş olmasının incelenmeye değer bir konu olduğu değerlendirilmiştir. Bu makalenin amacı, Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesini hem Almanya'nın önceki strateji belgeleri olan beyaz kitapları ile hem de ABD'nin millî güvenlik strateji belgeleri üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz ederek uluslararası ilişkiler alan yazınına katkı sağlamaktır. Bu makalede Almanya'nın millî güvenlik politikalarında bir dönüm noktası niteliğindeki ilk millî güvenlik stratejisi belgesi; neo-realizm, neo-klasik realizm teorileri ile Avrupa'daki eleştirel güvenlik teorilerinin ışığı altında, Almanya'nın 2016 Beyaz Kitabı ve 2016-2023 yılları arasında yayımlanan ABD'nin 2017 ve 2023 millî güvenlik strateji belgelerindeki tehditler ile karşılaştırmalı olarak nitel analiz metodu ile analiz edilmiştir. Bu belge, uluslararası ilişkilerde devletlerin güvenlik kaygılarının partiler üstü olduğunun somut örneklerinden birisi olarak ele alınabilir.

Anahtar Kelimeler: Almanya, ABD, Güvenlik Çalışmaları, Millî Güvenlik Stratejisi, Rusya-Ukrayna Savaşı

Abstract

Germany's first national security strategy document was prepared and published in 2023 during the triple coalition period, including Social Democrats and Greens who stayed away from military issues. This document was prepared under the influence of the Russia-Ukraine War and is an important security policy change for Germany. Even the fact that Germany, which explained its security policy through a white paper in the past, shared this with the public for the first time through a national security strategy document, constitutes one of the important indicators of this change. Although the main factor that led Germany to abandon the white paper and prepare a national security strategy document was the Russia-Ukraine War, the fact that this transformation took place during the coalition period of parties that kept their distance from military security issues was considered to be a subject worth examining. The aim of this article is to analyze Germany's first national security strategy document comparatively with both Germany's previous strategy documents, the white papers, the US national security strategy documents to make a contribution to the international relations literature. In this article, the first national security strategy document, which is a turning point in Germany's national security policies; under the light of neo-realism, neo-classical realism theories and critical security theories in Europe, it was analyzed by qualitative analysis method in comparison with Germany's 2016 White Paper and the threats in the USA's 2017 and 2023 national security strategy documents between 2016-2023. This document can be considered as one of the concrete examples of the fact that the security concerns of states in international relations are non-partisan.

Keywords: Germany, USA, Security Studies, National Security Strategy, Russia-Ukraine War

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Alkanalka, M. (2024). Almanya'nın İlk Millî Güvenlik Strateji Belgesi. Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar, 8(27), 229-240.

* "COPE-Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri" beyanları: Bu makale için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Bu makale, Creative Commons lisansı altındadır. Bu makale için etik kurul onayı gerekmemektedir.

GİRİŞ

Almanya Silahlı Kuvvetlerinin alacağı görevler Almanya Parlamentosu'nun onayına tabidir. Almanya Anayasa Mahkemesinin 1994 yılında aldığı bir karara göre Almanya Silahlı Kuvvetlerinin BM, NATO ve AB gibi ortak güvenlik örgütleri kapsamı dışında ve ayrıca NATO topraklarının dışında konuşlandırılmasına tahdit getirilmiştir. Barış zamanında başkomutan Almanya Savunma Bakanı iken savaş durumunda Almanya Parlamentosu tarafından verilen onay ile başkomutanlık yetkisi Almanya başbakanına devredilmektedir.

Devletlerin millî güvenliklerine yönelik tehdit algıları tanımları ile bunlara karşı savunma öncelikleri resmî olarak beyaz kitaplar veya millî güvenlik stratejileri vasıtasıyla kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Örneğin millî güvenlik strateji belgeleri ABD'de her başkanın seçildiği dört yıllık döneme ilişkin güvenlik tehditlerinin ve stratejilerinin yayımlandığı önemli belgeler arasında yer almasına karşın; Almanya, Fransa ve Japonya gibi devletler güvenlik politikalarını beyaz kitaplar ile belirlemektedirler.

Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesi hem tarihte ilk kez hem de Yeşiller Partisi gibi askerî konulara mesafeli duran ve üçlü koalisyon hükûmeti başbakanlığını uzun süren Hıristiyan Demokratlardan sonra sosyal demokrat bir şansölyenin yaptığı dönemde hazırlanarak yayımlandı. ABD'de Soğuk Savaş boyunca realizm ve neo-realizm teorilerinin varsayımlarının geçerli olduğu bir uluslararası yapıda, Avrupa'da eleştirel güvenlik çalışmaları bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu nedenle Almanya'nın millî strateji belgesinin tek bir teoriyle incelenmesinin yeterli olmayacağı, hem ABD'nin millî güvenlik stratejisinde tespit edilen neo-realizm teorisinin bulgularına, hem de Avrupa'daki eleştirel güvenlik teorileri ışığında çalışılmasının makaleye özgünlük ve derinlik kazandıracağı değerlendirilmiştir.

Soğuk Savaş sonrası on yıllık bir barış döneminin ardından özellikle 11 Eylül 2001'de yapılan terör saldırısı sonrası ABD, küresel terörle mücadele adıyla bir taraftan devlet dışı aktörlerle mücadele ederken diğer taraftan sırasıyla Afganistan'ı ve Irak'ı işgal etmiştir. ABD'nin Irak'ı işgali sonrasında Rusya-Ukrayna Savaşı'na kadar olan dönemde Almanya tarafından 2006'da ve 2016'da olmak üzere iki adet beyaz kitap yayımlanmıştır. Soğuk Savaş sonrası yıllık süreleri kapsayan beyaz kitaplarında Rusya dâhil hiçbir devlet aktörünü tehdit olarak görmeyen Almanya'nın, 2016 Yılı Beyaz Kitabının geçerlilik zamanı olan 2026'yı beklemeden hazırlamış olduğu 2023 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesinin beyaz kitap yerine millî güvenlik strateji belgesi olarak adlandırılması, Rusya'dan tehdit olarak bahsedilmesi Almanya açısından radikal bir uluslararası güvenlik dönüşümün bulguları arasında ele alınabilir.

AB'nin en büyük ekonomik gücü Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesinin yayımlanması ve bu strateji belgesinin sosyal demokrat ve yeşiller partisinin de içinde yer aldığı üçlü koalisyon hükûmeti döneminde hazırlanması nedeniyle neo-realizm ve eleştirel güvenlik teorileri ile birlikte uluslararası ilişkilerde devletlerin içi dinamiklerinin de etkili olduğunu iddia eden neo-klasik realizm teorisine de çalışmada yer verilmiştir. Çalışmanın araştırma sorusu; Soğuk Savaş döneminde bile millî güvenlik strateji belgesi hazırlamayan, Soğuk Savaş sonrası ABD'nin tehditlerini ve başta Irak Harekâtı olmak üzere NATO dışındaki askerî harekâtlarını onaylamayan, ABD'nin millî güvenlik strateji, millî savunma stratejisi ve millî askerî stratejisi gibi araçları yerine beyaz kitaplarla yetinen Almanya'nın aralarında Yeşiller Partisi ve Sosyal Demokrat Partisi (SPD)'nin olduğu üçlü koalisyon döneminde neden millî güvenlik strateji belgesi hazırlama ihtiyacı duyduğudur. Bu kapsamda analiz edilen bahse konu belge, uluslararası ilişkilerde devletlerin güvenlik kaygılarının partiler üstü olduğunun somut örneklerinden birisi olarak ele alınabilir. Almanya'nın beyaz kitabı bırakarak millî güvenlik strateji belgesi hazırlamaya yönelten başat etken her ne kadar Rusya-Ukrayna Savaşı olmakla birlikte, askerî güvenlik konularına mesafeli duran partilerin koalisyonu döneminde bu dönüşümün gerçekleşmiş olmasının incelenmeye değer bir konu olduğu değerlendirilmiştir.

Bu makalenin amacı, Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesindeki güvenlik kavramının ve tehditlerin hem konvansiyonel hem de genişletilmiş güvenlik kavramları açısından hem Almanya'nın önceki strateji belgeleri olan beyaz kitapları ile hem de millî güvenliğin askerî güvenliğini ön planda tutan ABD'nin millî güvenlik strateji belgeleri ile tehditler üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz ederek uluslararası ilişkiler alan yazınına hem kavramsal hem uygulamalı bir katkı sağlamaktır.

Walt'un Uluslararası İlişkiler: Tek Dünya Birçok Teori (*International Relations: One World many theories*) makale başlığını bu makalede; Almanya'nın uluslararası ilişkilerini tek devlet birçok teori şeklinde yorumlamanın makalenin içeriğinin anlaşılmasına ışık tutacağı değerlendirilmektedir. ABD'nin neo-realist teorisi varsayımları kapsamındaki tehdit algılamasına Almanya çoğunlukla mesafeli yaklaşmış

ve kendi tarihindeki iç dinamikler ile Avrupa'da yaygın olan eleştirel güvenlik teorilerinin kavramlarına uygun bir güvenlik deseni oluşturmaya gayret etmiş, bununla birlikte Rusya-Ukrayna Savaşı ve Almanya'daki seçimlerde hükûmetin değişmesi ile radikal bir güvenlik politikası değişikliğine gitmiştir. Bu kapsamda, Almanya'nın millî güvenlik politikalarında bir dönüm noktası niteliğindeki ilk millî güvenlik stratejisi belgesi, neo-realizmin bir çeşidi olan tehdit dengesi teorisi, neo-klasik realizm ve eleştirel güvenlik teorilerinin ışığında analiz edilmektedir.

TEORİ VE METODOLOJİ

Güvenlik, farklı yerlerde ve farklı zamanlarda farklı şekilde kavramsallaştırılan ve politik olarak kullanılan stratejik bir kavramdır (Bubandt, 2005: 291). Güvenlik çalışmaları alan yazını çoğunlukla uluslararası ilişkiler realizm teorisi ile yakından ilişkilidir (Walt, 1991: 212). Ancak, realizm teorisinin tehdit olarak sadece askerî güce odaklanması geniş anlamdaki güvenlik kavramındaki tehditlerin tamamını kapsamamaktadır. Bu medenle eleştirel güvenlik çalışmaları askerî boyutun dışındaki güvenliğe odaklanmayı tercih etmiştir. Askerî olmayan güvenlik kavramlarının başında ise küresel iklim krizi, salgın hastalıklar, gelir dağılımındaki adaletsizlik ve buna bağlı yoksulluk gibi konular bulunmaktadır. Ancak, neo-realistler hava kirliliği, salgın hastalıklar, çocuk istismarı, ekonomik durgunluk gibi konuların da güvenlik çalışmaları kapsamına alınarak güvenlik tanımının genişletilmesinin güvenlik çalışmalarını asıl tehdit kavramına odaklanmaktan uzaklaştırma riski taşıdığına dikkat çekerek bu konudaki çekincelerini belirtmişlerdir (Walt, 1991: 213). Güvenlik kavramının genişlemesi ve derinleşmesi, Soğuk Savaş sonrası değişen geleneksel devlet tehdit anlayışı kapsamı dışındaki yeni olgular arasında ele alınmaktadır (Aksu ve Turhan, 2012: 70). Güvenliğin genişlemesi, tehdidin farklı kaynağına odaklanmakta ve askerî konulardan ziyade ekonomik, çevresel, insan güvenliğine kadar uzanan daha geniş bir spektrumu kapsarken, derinleşmesi ise bölgesel ve toplumsal güvenlik konularını uluslararası ilişkiler gündemine taşıyan boyutuyla ilgilenmektedir (Krause ve Williams, 1996: 230). Küreselleşme güvenliğin derinleşmesini artırmıştır.

Soğuk Savaş'ın bitmesiyle geçmişe nazaran geleneksel büyük güçler rekabetinin öneminin azalmasıyla, başta küresel iklim krizi ve açlıkla mücadele gibi genişletilmiş güvenlik çalışmaları akademik çalışmalarda önem kazanmaya başlamıştır. Soğuk Savaş döneminde güvenlik kavramının temel referans noktası millî güvenlik olmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle eleştirel güvenlik çalışmaları araştırmacıları, devletlerin dış tehditlere karşı askerî savunmasına dayanan devlet merkezli geleneksel güvenliğin ortodoksluğuna meydan okurken, neo-realizm teorisinin varsayımlarına ve öngörülerine karşı çıkmış, güvenlik kavramının hem genişletilmesi hem de derinleştirilmesi gerektiğini iddia etmişlerdir (Newman, 2010: 77). Soğuk Savaş sonrasında insan güvenliği kavramı uluslararası ilişkilerde daha fazla görünürlük kazanmış, çeşitli araştırmacılar tarafından insan ve sosyal aidiyet konularına ilişkin ilave kavramsal konular üzerinde de çalışılmıştır (Tsai, 2009: 19). Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Güvenliği Komisyonu tarafından, uluslararası ilişkilerin ana aktörleri olmayı sürdüren BM üyesi devletlerin güvenliğin temel sağlayıcısı sorumluluklarını devam ettirmelerine rağmen, çoğu zaman güvenlik yükümlülüklerini yerine getiremediğinden dikkatlerin artık devletin güvenliğinden halkın güvenliğine, yani insan güvenliğine kaydırılması gerektiği tavsiye edilmiştir (UN Commission, 2003). Buna göre insan güvenliği, devlet güvenliğini tamamlayan ve insan haklarını geliştiren bir kavramdır (UN Commission, 2003).

Walt, güvenlik çalışmalarının temelinde tehdit çalışmalarının bulunduğunu iddia ederek tehdit dengesi kavramını uluslararası ilişkiler alan yazınına kazandırmıştır (Walt, 1991: 211). Walt, ittifakların, güç dengesinden ziyade tehdit dengesine göre kurulduğunu ve tehdidin; algılanan niyetler, coğrafi yakınlık, toplam güç ve saldırı yeteneklerinden oluşan fonksiyonun bir türevinden olduğunu iddia etmektedir (Walt, 1987: vi). Tehdit dengesi fonksiyonunun güç ve saldırı yetenekleri dışındaki iki değişkeninden birincisi coğrafi yakınlıktır ki bu aynı zamanda jeopolitik ile de ilişkilidir; diğeri de algılanan niyetlerdir ki niyetlerin iyi veya kötü olmasına yönelik algılama zamana ve mekâna göre değişkenlik göstereceğinden subjektiftir. Bu nedenle güçlü devletler, diğer devletlerin mevcut ve gelecekteki hedeflerinden emin olamayacakları için olumsuz senaryolara da hazırlanmak zorundadırlar (Montgomery, 2006: 151). Neo-realizm, uluslararası yapıdaki güç dengesi ve anarşik yapı kavramlarıyla devletlerarası sorunların açıklanmasında uluslararası yapının devletlerin iç parametrelerinden daha önemli olduğu varsayımına dayanarak analizler yapılmasını tavsiye etmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemi tanımlarken dönemin ABD Başkanı Clinton neo-realizmin temel aracı olan salt güç siyasetinin yeni dönemi kavramakta yetersiz olduğunu iddia etmiştir (The New York Times, 1992).

Neo-realizmi başlangıç noktası olarak alan neo-klasik realistler ise, devletlerin dış politikalarını güvenlik tercihlerini uygularken büyük ölçüde uluslararası yapının tahditlerini ve fırsatlarını dikkate almalarına rağmen, aynı zamanda iç siyasi oluşumlar, devletlerin stratejik kültürlerinin ve liderlerinin algıları gibi devlet içi faktörlerin de söz konusu politika ve stratejileri şekillendirdiğini iddia etmektedirler. Stratejik planların hazırlanmasında liderlerin de inançlarının ve algılarının etkileri bulunmaktadır (Hermann ve Hagan, 1998: 127). Neo-klasik realizm, uluslararası ilişkileri çoğulcu bir perspektiften analiz etmeyi, uluslararası yapı ve iç politika unsurlarının maddi ve fikrîsel unsurları birleştiren bütünleştirici bir yaklaşımı esas almaktadır (Kitchen, 2010: 119). Bu nedenle güç ve dış politika arasındaki ilişkiyi anlamak için hem uluslararası yapının hem de iç dinamiklerin incelenmesinin faydalı olacağı iddia edilmektedir (Rose, 1998: 144).

Soğuk Savaş sonrasında eski Sovyetler Birliğinin dağılması ve Batı için en büyük tehdidin ortadan kalkması ile güvenlik çalışmaları, sonuçlar yerine, nedenler üzerinden de incelenmiş ve geleneksel güvenlik çalışmalarını yetersiz bulan eleştirel güvenlik çalışmaları (*Critical Security Studies-CSS*) ortaya çıkmıştır. Negatif ve pozitif barış arasındaki ayrım ilk olarak, "Journal of Peace Research Dergisi"nin ilk cildinin başyazısında Galtung tarafından ele alınmış, negatif barış "şiddetin yokluğu" ve pozitif barış "insanlığın entegrasyonu" şeklinde tanımlanmıştır (Galtung, 1964: 1; Birdişi, 2014: 230). Eleştirel güvenlik çalışmalarına göre; yalnızca düşman/tehdit olmayan barış durumu (negatif barış) yerine, "Bireyin sıkıntı ve güçlüklerden kurtularak mutluluğunun artması" (Jones, 1999: 23) olarak tasvir edilen pozitif barış ve bunun için de; sosyal, ekonomik ve kültürel parametrelerinin dikkate alınması gerektiği iddia edilmektedir. İnsan güvenliği kavramı; güvenlik politikası ve güvenlik çalışmalarının bireyi esas alması gerektiğini, bu kapsamda toplumun temel taşı olan bireyin korkudan özgür olması gerektiğini, bunun da normatif bir kavram olması nedeniyle, ancak uluslararası kabul görmüş insan hakları ve yönetim standartları doğrultusunda güvenliğin insan odaklı olacak şekilde yeniden ele alınması suretiyle gerçekleştirilebileceğini savunan eleştirel güvenlik çalışmalarının temeline insan güvenliğini koymanın etik bir sorumluluk olduğunu iddia eden araştırmacılar tarafından gündeme taşınmıştır (Newman, 2010: 78). 20. yüzyılın önemli akımlarından Frankfurt Okulu'nun önde gelen aydınlarından Horkheimer'a göre "bireysel insan varlığının önündeki engellerin kaldırılarak mutluluğunun artırılması" (Jones, 1999: 23) insan güvenliği bakımından oldukça önemlidir. Buzan ve Hansen 1970'lerdeki barış araştırmalarının bir parçası olan Frankfurt Okulu Eleştirel Teorisi geleneğini "Eleştirel Güvenlik Çalışmaları" adı altında günümüze uyarlamışlardır (Buzan ve Hansen, 2011: 206). Booth'a göre güvenlik ve özgürleşme aynı madalyonun iki farklı yüzüdür (Booth, 1991: 319). Bu nedenle yaşadığımız çağdaki insan hakları ihlalleri, yoksulların zayıflığı ve kadına karşı şiddet konuları aslında ihmal edilmiş güvenlik sorunları olarak yeniden ele alınmalıdır (Booth, 2004: 5). Bu kapsamda, ötekileştirme kavramı uluslararası ilişkilerde güvenlik yerine kronik güvensizliğe neden olmaktadır (Birdişi, 2014: 250). Kopenhag Okulu ise güvenikleştirme kavramını uluslararası ilişkiler alan yazınına kazandırmıştır. Kopenhag Okulu'na göre güvenlik son derece politik bir eylem ve aynı zamanda yanlış yönetildiğinde tehlikeli ve öngörülemez sonuçlara yol açması ihtimali nedeniyle dikkatli olmayı gerektirmektedir (Williams, 2011: 459). Güvenikleştirme konsepti, güvenlik kapsamındaki bir tehdide devletin bekası yaklaşımı ile insan haklarını kısıtlayıcı her türlü olağanüstü önlemleri almayı hak olarak devlete verdiği algısını halka kabul ettirme üzerine odaklanmaktadır (Buzan, 1997: 14). Bu kapsamda, güvenlik tehditlerinin, güvenikleştirme süreci içerisinde sosyal olarak inşa edildiği iddia edilmektedir (Rychnovská, 2014: 11). Devlet güvenliği ve toplumsal güvenlik söylemleri aynı zamanda insan yaşamını ve onurunu koruma aracı olarak devleti öncelerken, insan güvenliği söylemi insan yaşamını, devletlerin ve/veya toplumların çıkarlarının önünde görmektedir (Watson, 2011: 5). Kopenhag Okulu, 11 Eylül olaylarından sonra terörizmin yaygın biçimde güvenikleştirilmesiyle birlikte bazı güvenikleştirmelerin makro düzeyde ortak bir referans kavramı olarak kullanılabilirliğini de iddia etmişlerdir (Buzan ve Waever, 2009: 253). Bir diğer eleştirel akım olan Paris Okulu ise güvenliğin ve güvensizliğin karşılıklı olarak elitlerin bilgisi ve geleneksel bürokratik uygulamalar yoluyla nasıl oluşturulduğunu gösteren güvenlik uygulamalarıyla ilgilenmektedir (Browning ve McDonald, 2011: 240). Çünkü elitlerin ve güvenlik bürokrasisinin bu uygulamaları, toplumdaki bireylerin ve grupların belirli konularda diğer gruplar/bireylere karşı nasıl davrandıklarını da şekillendirebilmektedir (Bigo, 2008: 63).

Devletler tarafından yayımlanan belgeler incelenen içerik bakımından kritik veriler sunabilir ve sistemdeki değişikliklerin anlaşılmasına yardımcı olabilirler (Bowen, 2009: 30). Belge analizi, yazılı belgelerin bir araştırmacı tarafından analiz edilmesi ve yorumlanması metodudur (Russell ve Gregory, 2003: 37). Makalenin bulgular bölümünde Almanya'nın millî güvenlik strateji belgesi, ABD'de ortaya

atılan neo-realizm ve neo-klasik realizm teorileri ile birlikte Avrupa'daki eleştirel teorilerin ışığı altında birlikte incelenmiş, söz konusu teorilerde yer alan kavramlara yer verilip verilmediği Almanya'nın 2016 Beyaz Kitabı ve ABD'nin 2017 ve 2023 millî güvenlik strateji belgeleri ile karşılaştırmalı nitel analiz metodu ile birlikte ele alınarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Almanya, 21. yüzyılda 2006'da ve 2016'da onar yıllık dönemleri kapsamak üzere toplam iki adet beyaz kitap yayımlamıştır. Almanya'nın son beyaz kitabı olan 2016 Yılı Beyaz Kitabı'ndaki makale kapsamındaki bulgular, Almanya'nın mevcut üçlü Koalisyon Hükûmeti'nin yapısı ve programı, ABD'nin son iki millî güvenlik strateji belgesindeki bulgular, Almanya'nın 2023 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesi bu bölümde analiz edilmiştir.

Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı

Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı'nda Rusya dâhil hiçbir devlet dış tehdit olarak ifade edilmemiş, buna karşın Rusya bir taraftan Kırım'ı ilhak etmesi nedeniyle eleştirilirken, diğer taraftan da Rusya ile Avrupa'nın karşılıklı yarar ilkesi kapsamında bazı alanlarda iş birliği yapılmasına yeşil ışık yakılarak muğlak bir politika izlenmesi yoluna gidilmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 32). 2016 Yılı Beyaz Kitabı'nda ayrıca, Almanya'nın Soğuk Savaş sonrası bir cephe ülkesi olmaması nedeniyle silahlı kuvvetlerini küçülttüğü ve savunma harcamalarını azalttığı ifade edilmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 137). Almanya, NATO'nun doğruya doğru genişlemesinin ve Rusya ile arasında yeni NATO üyesi devletlerin de varlığıyla ekonomisine öncelik vermiş ve 2022 yılına kadar NATO içinde beleşçi-*free rider* bir yaklaşım göstermiştir. Bu nedenle Almanya, NATO'nun üye devletlerin savunma harcamalarının Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYİH)'nin asgari yüzde ikisini karşılaması gerektiği taahhüdünü de yerine getirmemiş, özellikle dönemin ABD Başkanı Trump tarafından eleştirilmiştir.

2016 Yılı Beyaz Kitabı'nın önsözü dönemin Almanya Şansölyesi Merkel ve Savunma Bakanı Ursula Von der Leyen tarafından yazılmıştır (German Federal Ministry of Defence, 2016: 6-9). Merkel, herhangi bir devleti doğrudan tehdit olarak belirtmeden 21. yüzyılda yüz binlerce insanın hayatına mal olan ve milyonlarcasını da yerlerinden eden savaşlar ve çatışmaların Avrupa'nın eşliğinde devam ettiğini, kırılğan ve başarısız devletlerin "İslamcı terörizm" için uygun barınma imkânları oluşturduğunu ve bunun hem Almanya hem Avrupa için tehdit oluşturduğunu, insan hakları, özgürlük, hukukun üstünlüğü gibi ortak değerlere NATO müttefikleri ve Avrupalı ortakları ile her zamankinden daha fazla sahip çıkmaları gerektiğini ifade etmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 6).

Devletlerarası çatışmalara yönelik, Rusya'nın Ukrayna'daki eylemleri örneğinde de görüldüğü gibi millî güç peşinde askerî yöntemlerin kullanılmasını içeren geleneksel güç politikalarının yeniden doğuşunun silahlanma ihtiyacını artırdığı ve çatışma riskini yükselttiği belirtilmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 38). Belgenin birinci bölümünde Almanya'nın güvenlik politikasının temel unsurları, ikinci bölümünde Almanya'nın güvenlik ortamı, üçüncü bölümünde Almanya'nın stratejik öncelikleri, dördüncü bölümünde Alman güvenlik politikasının temel müdahale alanları ve müteakip bölümlerde ise Almanya Silahlı Kuvvetleri ve geleceğe nasıl hazırlanması gerektiği konuları yer almıştır (German Federal Ministry of Defence, 2016: 11-13). Ayrıca, toplumların propaganda, siber saldırılar ve bilgi harekâtı ile hedef alındığı, politik istikrarın bozulması amacıyla ekonomik ve mali baskılar ile nizami silahlı kuvvetlerin yanında gizli özel kuvvetlerin ve gayrinizami unsurların birlikte kullanıldığı hibrit saldırılara dikkat çekilerek bu kapsamda hazırlıklı olmanın önemi vurgulanmıştır (German Federal Ministry of Defence, 2016: 38).

İklim değişikliğinin küresel olarak herkesi etkilediği, bunun sonucunda suya ve kıt kaynaklara erişimin bazı devlet ve topluluklar için varoluşsal bir tehdit haline geleceği, bu durumun ise Almanya'nın güvenlik politikalarını dolaylı olarak etkileyeceği de belgede belirtilmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 42). İç ve dış güvenlik arasında artık keskin bir ayırım yapmanın mümkün olmadığı, bu nedenle tehditlerin her iki güvenlik boyutunun ortasında gri alanda kaldığından hareketle bütüncül bir yaklaşım gerektirdiği (German Federal Ministry of Defence, 2016: 48) önemli bulgular arasındadır. Bunun için içeride medyanın, devleti bütün organlarının, devlet ile özel sektör ve vatandaşların bağlarının güçlendirilmesinin, dışarıda ise NATO ve AB ile ilişkilerin geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır (German Federal Ministry of Defence, 2016: 48-49). Belgenin sonuç bölümünde Almanya'nın Soğuk Savaş sonrası artık bir ön cephe devleti olmadığı, askerî güvenliğin en önemli öncelik olma durumunun geride kaldığı,

bu nedenle savunma harcamalarının yarıdan fazla azaldığı belirtilmiştir (German Federal Ministry of Defence, 2016: 137).

Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı'nda Rusya ve Çin dâhil hiçbir devlet tehdit olarak belirtilmemiştir. Rusya'nın Kırım'ı hibrit savaş yöntemleri ile ilhakına rağmen, Almanya Rusya'yı doğrudan karşısına almak istememiştir. Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı'nda, hem dışarıdan doğrudan askerî güvenlik tehdidi hem de içeriden herhangi bir güvenlik kaygısı olmayan Almanya'nın önceliğini ekonomisine verdiği tespit edilmiştir. Ayrıca, geleneksel askerî güvenliğin dışındaki küresel iklim krizi, suya ve kıt kaynaklara erişim, siber güvenlik gibi kavramlar ile genişletilmiş güvenlik anlayışındaki unsurlara yer verilmiş, insan güvenliği gibi güvenliğin derinleştirilmesi kapsamında ise önemli bir bulguya rastlanılmamıştır. Devletin, ekonominin ve toplumun dayanıklılığının artırılmasının bağımsızlığın önemli unsurları arasında olduğu (German Federal Ministry of Defence, 2016: 56) ifadeleri de oldukça önemlidir. Bu konu dış tehditlere odaklanan neo-realizm ve iç etkenlerin de önemli olduğunu varsayan neo-klasik realizm teorisinin önermelerini birleştirmesi açısından değerli bir bulgudur.

Almanya Koalisyon Hükümeti

Almanya'daki 16 yıllık Merkel dönemi, 2021'de yapılan seçimlerin sonucunda SPD, Hür Demokrat Parti'den (FDP) ve Yeşiller olmak üzere üç partili koalisyon hükümetinin kurulmasıyla sona erdi. SPD'nin 2021 seçim manifestosundaki taahhütleri arasında Almanya'nın 2045 yılına kadar iklim-nötr hâle getirilmesi de bulunmaktadır (Walker ve Gadd, 2022). Yeşiller Partisinin temel politika öncelikleri arasında iklim değişikliğine karşı yenilenebilir enerji kaynakları, eğitim ve kreşler konuları bulunmaktadır. FDP ise, merkez sağ bir parti görünümündedir ve güvenlik ve dış politika konularında NATO'ya önem vermekte, buna ilaveten Avrupa Ordusu fikrini desteklemekte ve AB ile ilişkilerin geliştirilmesinden yana bir dış politikayı benimsemektedir.

77 sayfadan oluşan Koalisyon Programında NATO'nun Almanya'nın güvenliğinin vazgeçilmez temeli olmaya devam ettiği vurgulanmıştır (Coalition Agreement, 2021). Koalisyon programında yer alan tehditler arasında; küresel iklim krizi, siber güvenlik tehditler, düzensiz göç ile aşırı sağcı akımların yükselişi gösterilmiştir. Rusya-Ukrayna Savaşı öncesi hazırlanan programda Rusya'dan açık bir tehdit olarak bahsedilmemesi, Almanya-Rusya ilişkilerinin derin olduğunun açıklanması, Almanya'nın Orta ve Doğu Avrupa'daki ortaklarının Rusya'dan kaynaklanan farklı tehdit algılarını bulunması nedeniyle Rusya'ya yönelik ortak ve tutarlı bir AB politikası oluşturulmasına önem verileceği ifadeleri dikkat çekicidir. Türkiye'nin AB'nin önemli bir komşusu ve NATO içinde Almanya'nın ortağı olduğu ifadeleri de aynı programda yer almıştır.

Rusya-Ukrayna Savaşı Almanya'nın izlemiş olduğu dış politika ve güvenlik değerler dizisini radikal biçimde değiştirmiştir. Rusya-Ukrayna Savaşı'nın 22 Şubat 2022'de başlamasından bir hafta sonra, Almanya Başbakanı Scholz, Alman Askerî Kuvvetlerinin yeteneklerini artırmak için bir seferde 100 milyar avroluk bir fon oluşturulması için Alman Parlamentosu'na çağrıda bulundu ve Parlamento teklifi onayladı. Almanya, ayrıca GSYİH'sinin %2'sini savunmaya ayıracağını da taahhüt etti (The Defence Post, 2022).

ABD'nin Millî Güvenlik Strateji Belgeleri

Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı'ndan bir yıl sonra yayımlanan ABD Başkanı Trump dönemine ait 2017 ABD Millî Güvenlik Stratejisi Belgesindeki tehditler Almanya'nın tehdit algıları ve tanımlardan oldukça farklıdır. "Revizyonist" Çin ve Rusya, "haydut devletler" İran ve Kuzey Kore ile "cihatçı" terörist gruplar başta olmak üzere uluslararası terörizm olarak tehditler üç ana grupta belirtilmiş, en büyük tehdidin ise büyük güç rekabetine geri dönülmesi nedeniyle Çin ve Rusya'dan kaynaklandığı ifade edilmiştir (The White House, 2017). Ayrıca, NATO'nun Avrupa'nın güvenliğinin sağlanmasında temel unsur olduğu da belirtilmiştir (The White House, 2017).

Belgede Rusya ve Çin'e insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi demokratik değerlere önem vermesi koşuluyla fırsatlar sunulmasına rağmen, bu fırsatların iki devlet tarafından iyi kullanılmadığının belirtilmesi neo-realizm teorisinin varsayımları kapsamında revizyonist güçler ile uluslararası güç dağılımının değiştiğinin belirtilmesi önemli hususlar kapsamında değerlendirilebilir.

ABD Başkanı Biden dönemine ait Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası yayımlanan 2022 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesi'nde ise; Rusya ve Çin ayrıştırılarak Rusya'nın her ne kadar Rusya-Ukrayna Savaşı ile uluslararası sistem için bir tehdit olduğunu gösterse de Çin'in teknolojik, ekonomik gücüyle dünyayı kendi menfaatlerine göre şekillendirme gücü ve gayretindeki tek rakip olduğu vurgulanmıştır (The White House, 2022). İklim değişikliğinin bütün devletler için ortak sorunlar arasında en büyük ve

potansiyel bir varoluşsal tehdit olduğunun ifade edilmesi önemli bir husustur (The White House, 2022: 9). Gıda güvenliği, salgın hastalıklar, kitlesel göçler ile birlikte Rusya'nın enerjisi bir silah olarak kullanmasını engellemek amacıyla enerji devrimi gibi konulara da belgede yer verilmiştir (The White House, 2022: 9). Belgede insan güvenliğine yönelik herhangi bir hususa rastlanılmamıştır.

Almanya'nın 2023 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesi

04 Haziran 2023'te Almanya Hükûmeti, "Almanya için Entegre Güvenlik" başlıklı ülkenin ilk millî güvenlik stratejisini kabul etti ve bu belge aynı zamanda Rusya'nın Almanya ve müttefiklerine yönelik bir tehdit olarak açıkça tanımlandığı ilk stratejik dokümandır (Gibadlo ve Gotkowska, 2023). Almanya'nın ilk Millî Güvenlik Strateji Belgesi; önsöz, yönetici özeti, Avrupa'da ve dünyada Almanya, Almanya'nın entegre güvenliği, entegre güvenliği birlikte inşa etmek üzere toplam beş bölümden oluşmaktadır. Olaf Scholz önsözde dünyanın çok kutuplu bir yapıya dönüştüğünü vurguladıktan sonra, Ukrayna Savaşı ile birlikte Rusya'nın Almanya için bir tehdit oluşturduğunu, aynı zamanda küresel iklim krizinin de büyük bir tehdit olduğunu ve Almanya'nın değişen stratejik yapıya uyum sağlaması gerektiğini ifade etmiştir. Scholz hem Avrupalı kimliğine hem de transatlantik ittifaka vurgu yaparak, genişletilmiş güvenlik kapsamında yeni yapıya Alman toplumunun uyumuna, ekonomik gücüne ve bu gücün devamı için enerji bağımlılığının çeşitlendirilmesi gerektiğine de dikkat çekmiştir. Avrupalı kimliği ile diğer devletlere karşı geleneksel bir ötekileştirmenin yapılmasının yanında ötekilere yönelik olarak askerî güvenlik kapsamında NATO'nun temel taşı olduğunun belirtilmesinin önemli bir değişim olduğu ifade edilebilir.

Belgede hem dış tehdit hem iç tehdit ifadeleri birlikte kullanılmış, her ne kadar bu tehditlerin birbirinden ayrılmasının güçlüğü belirtilse de öncelikle dış tehditlere odaklanmanın amaçlandığı vurgulanmıştır (The Federal Government, 2023: 19). 73 sayfalık belgede, dış tehditler kapsamında Rusya asıl tehdit olarak kabul edilirken Çin'e yönelik olarak ABD'nin kullanmayı tercih ettiği 'sistemik rakip' tanımlaması dikkat çekmektedir. Çin ile ticaret olarak yoğun ilişkiler ve bağımlılık içinde olan Almanya için Çin'e yönelik olarak Asya ejderhasının her ne kadar Almanya'nın bir ortağı olmasına rağmen Çin ile ilişkilerde birçok zorluğun bulunduğu ve Çin'in, Almanya'nın menfaat ve değerlerine defalarca aykırı hareket ettiğinin belirtilmesi oldukça cüretkâr bir politika değişikliği olarak yorumlanmaktadır (The Economist, 2023). Walt'un tehdit dengesi teorisi kapsamında açık olarak sayılan tehditler arasında; Rusya'nın Avrupa-Atlantik bölgesindeki barış ve güvenliğe yönelik en önemli tehdit olduğu belirtilmiştir (The Federal Government, 2023: 11-12). Rusya'nın hem konvansiyonel hem de nükleer güçlerinin ve nükleer güç kullanma söylemlerinin stratejik istikrarı tehlikeye attığı metinde yer almıştır (The Federal Government, 2023: 23). Çok kutuplu uluslararası yapıda rekabetin artması nedeniyle Çin'in hem bir yarışmacı, ortak küresel sorunların çoğunun onsuz çözülemeyeceği için hem bir ortak hem de 'sistemik rakip' olduğu belirtilerek, Almanya'nın daha önceki yıllarda yayımlanan beyaz kitaplarında Rusya'ya karşı kullandığı ifadelerin benzeri Çin'e yönelik olarak da kullanılmıştır (The Federal Government, 2023: 12). Kuzey Kore'nin, nükleer ve füze teknolojisi programını istikrarlı bir şekilde genişlettiği ve bölgesel güvenliğe tehdit oluşturduğu, İran'ın ise sadece kendi vatandaşlarının insan haklarını ihlal etmekle kalmadığı, aynı zamanda nükleer hedeflerini sürdürmeye devam ettiği, her zamankinden daha fazla zenginleştirilmiş bölünebilir malzeme (uranyum) ürettiği, füze programı ve bölgesel politika eylemleri ile gerilimi artırdığı ve bunun yeni bölgesel yayılma tehlikesine yol açacağına dikkat çekilmiştir (The Federal Government, 2023: 24).

Almanya'nın bu ifadelerle bir taraftan NATO'ya karşı yükümlülüklerin yerine getirileceğinin, diğer taraftan da Avrupa dışında da özellikle Çin'e karşı ABD ile ortak hareket edebileceğinin mesajını verdiği değerlendirilmektedir.

Suriye, Irak, Libya, Afrika Boynuzu ve Sahel gibi yerlerde çatışmaların yıllarca sürebileceği, kırılğan devletlerin, şiddet yanlısı devlet dışı aktörlerin beşiği ve güvenli sığınağı haline geldiği ve bunun komşularına doğrudan tehdit oluşturduğu, dolaylı olarak Almanya'yı da etkilediği belirtildikten sonra, küresel anlamda Hint-Pasifik Bölgesinin Almanya ve Avrupa için özel bir öneme sahip olmaya devam ettiği ifade edilmiştir (The Federal Government, 2023: 23). Bir örnek vermek gerekirse; toplu mülteci ve göçmen hareketlerinin hem transit devletlerde hem de ulaştıkları hedef devletlerde, devlet güvenliğini ve sosyal uyumu tehlikeye attığı ifadeleri (The Federal Government, 2023: 27) bu manada Türkiye açısından da oldukça önemlidir.

Geleneksel devlet tehdidi dışındaki genişletilmiş güvenlik anlayışı kapsamındaki diğer tehditler arasında ise; terörizm, organize suç ve yasa dışı mali transferler, siber saldırılar, enerji kaynaklarının güvenli tedariki, iklim krizi, yoksulluk, açlık, hastalıklar ve doğal yaşam alanlarının yok edilmesi hususları

belirtilmiştir (The Federal Government, 2023: 13). Yeşillerin de önem verdiği küresel iklim krizi varoluşsal tehditler arasında gösterilmiştir. İklim krizinin dünyanın pek çok bölgesinde çatışmaları körüklediği, mevcut eşitsizlikleri derinleştirdiği, insan güvenliğinin aynı zamanda hayati kaynaklara yönelik bu varoluşsal tehditle nasıl başa çıktıklarına da bağlı olduğu, sürdürülebilir, yeşil ve sosyal açıdan adil bir dönüşümün aynı zamanda büyük fırsatlar da sunduğu; çünkü bunun temiz enerji ve güvenli gıda tedarikinin yanında, aynı zamanda daha az dışa bağımlılık anlamına geldiği de belgede yer almıştır (The Federal Government, 2023: 26).

Belge hem dış tehditlere yer vermesi hem de bireye odaklanması nedeniyle özgün bir strateji belgesidir (Federal Foreign Office, 2023). Millî güvenlik stratejisi belgesinde, küresel güç değişimleri ve sistemik rekabetin yaşandığı bir dönemde entegre bir güvenlik yaklaşımı gündeme getirilerek, güvenliğin yalnızca askerî ve diplomatik alanlardan ibaret olmadığı, tüm politika alanlarının bir parçası olduğu vurgulanmıştır.

Karşılaştırmalı Analiz Bulguları

2016 Yılı Beyaz Kitabı'nın önsözünde Almanya Şansölyesi ile Savunma Bakanının görüşlerine yer verilirken, 2023 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesi'nde Almanya Şansölyesinden hemen sonra Savunma Bakanı yerine Koalisyon ortağı Yeşiller Partisinden Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock'un görüşlerine yer verilmesi diğer millî güvenlik strateji belgelerinden önemli bir farklılık olarak dikkat çekmektedir. Bu farklılık hem Almanya'daki Koalisyon Hükümetinin ikinci büyük ortağı Yeşiller Partisinin Dışişleri Bakanı olarak metinde etkin olduğunu vurgulamak ve strateji belgesinin bir uzlaşma belgesi olduğunu göstermesi bakımından özgün ve tutarlıdır. Baerbock, güvenliğin sadece savaşların olmaması için Bundeswehr'in donatılması olmadığı, aynı zamanda çocuklara eczanelerde ilaç bulmak, akıllı telefonlar için mikroçip temin etmek, hayatlarını, demokrasilerini, ekonomilerini istedikleri gibi şekillendirebilme özgürlüğüne sahip olmak anlamına da geldiğini, medya özgürlüğü ile siyasi kısıtlamalar ve ekonomik bağımlılıklar olmadan özgürlük kavramlarını da kapsadığını açıklamıştır. Galler Ekolü'nün daha iyi bir dünya için tasvir edilen pozitif barış kavramındaki; sosyal, ekonomik ve kültürel parametrelerin de millî güvenlik strateji belgesinde dikkate alındığı tespit edilen bulgular arasındadır.

Neo-realist Walt'un tehdit dengesi kapsamında tehdit fonksiyonundaki coğrafi yakınlık kapsamında Almanya, Rusya ile komşu olmamasına ve Rusya'nın Almanya'ya yönelik algılanan olumsuz bir niyetinin olmamasına rağmen, Rusya tehdit kapsamında belgede yer almıştır. Dış tehditler kapsamında küresel bir değerlendirmeye gidilmiş, Rusya'nın Avrupa-Atlantik bölgesindeki barış ve güvenliğe yönelik en önemli tehdit olduğu, hem konvansiyonel hem de nükleer güçlerinin ve nükleer güç kullanma söylemlerinin stratejik istikrarı tehlikeye attığı, Çin'in hem bir yarışmacı, en acil küresel sorunların çoğunun onuz çözülemeyeceği için hem bir ortak, hem de sistemik rakip olduğu, Kuzey Kore'nin, nükleer ve füze teknolojisi programını istikrarlı bir şekilde genişlettiği ve bölgesel güvenliğe tehdit oluşturduğu, İran'ın ise sadece kendi vatandaşlarının insan haklarını ihlal etmekle kalmadığı, aynı zamanda nükleer hedeflerini sürdürmeye devam ettiği, her zamankinden daha fazla zenginleştirilmiş bölünebilir uranyum ürettiği, füze programı ve bölgesel politika eylemleri ile gerilimi arttırdığı ve bunun yeni bölgesel yayılma tehlikesine dikkat çekilmiştir.

Neo-realizmin tehdit dengesi teorisine göre öncelikle tehditlerin ortak algılanması kapsamında; Rusya, Çin, İran ve Kuzey Kore ile ilgili bu ifadeler ABD Millî Güvenlik Strateji Belgelerindeki ifadeler ile büyük ölçüde örtüşmektedir ve bu Almanya için radikal bir stratejik dönüşüm olarak değerlendirilmektedir. Bu yaklaşımın ABD ile NATO şemsiyesi altında ortak hareket etme adına yapıldığı, Rusya-Ukrayna Savaşı'nın da bu süreci kolaylaştırdığı da varılan diğer sonuçlar arasındadır. Bu kapsamda bu ülkelere karşı ABD tarafından makro düzeyde güvenikleştirme uygulandığını ve bunun AB'nin en güçlü devleti Almanya tarafından Rusya-Ukrayna Savaşı'nın etkisiyle de satın alındığı savunulabilir. NATO'nun askerî dış tehditlere karşı Almanya'nın temel garantörü olduğu, Avrupa ile Kuzey Amerika'yı siyasi olarak birbirine bağladığı, Almanya'nın NATO'nun 5. Maddesi kapsamındaki karşılıklı savunma taahhüdünün arkasında kararlılıkla durduğu, Avrupa Birliği Antlaşması'nın 42. Maddesindeki AB'nin karşılıklı yardım hükmüne bağlı kaldığı ifadeleri Almanya'nın çok taraflı diplomasiyi ve güvenlik stratejisi izlediği sonucuna da ulaşılabilir. Almanya'nın Koalisyon Hükümeti Programında yer alan NATO'nun Almanya'nın güvenliğinin vazgeçilmez temeli olmaya devam ettiği hususu ile ABD Millî Güvenlik Strateji Belgelerindeki NATO ve Avrupa güvenliği konuları örtüşmektedir.

Kopenhag Okulu'nun makro güvenikleştirme kapsamındaki değerlendirilebilecek Çin'e yönelik stratejisinin Almanya tarafından ABD ile ortak hareket etme adına önceki dönemdeki beyaz kitaptan farklı

olarak kabul edilmesi önemli bir gelişmedir. Buradaki aşırılığı telafi etme adına Yeşiller Partisi'nin insan güvenliği konusundaki hassasiyetlerinin de belgede yer aldığı değerlendirilmektedir. Neo-klasik realizm, uluslararası ilişkileri çoğulcu bir perspektiften analiz etmeyi, uluslararası yapı ve iç politika unsurlarının maddi ve fikirselle unsurları birleştiren bütünleştirici bir yaklaşımı esas aldığından hareketle Almanya'nın millî güvenlik strateji belgesinin bu kapsamda da ismi ile tutarlı olacak şekilde bütünleştirici olduğu ifade edilebilir.

SONUÇ

Almanya'nın ilk millî güvenlik strateji belgesinde uluslararası ilişkiler teorilerinden hem neo-realizm, hem neo-klasik realizmin hem de eleştirel güvenlik teorilerinden unsurların birlikte yer aldığı tespit edilmiştir. Almanya'nın yeni koalisyon hükûmeti zamanında hazırlanmış olduğu ilk millî güvenlik strateji belgesinde geleneksel askerî güvenlik anlayışından genişletilmiş güvenlik anlayışına her teoriden unsurlar bulunması belgeye bütüncül güvenlik belgesi isminin verilmesinin ne kadar isabetli olduğunu da ortaya koymaktadır.

Bu belge, Rusya-Ukrayna Savaşının da etkisinde hazırlanmıştır ve Almanya açısından önemli bir güvenlik politikası değişimidir. Geçmişte beyaz kitap üzerinden güvenlik politikasını açıklayan Almanya'nın bir millî güvenlik strateji belgesi üzerinden bunu kamuoyu ile paylaşması konusu bile bu değişim önemli göstergelerinden birisini oluşturmaktadır. Almanya'nın hem NATO üyesi olması hem de AB üyesi olması nedeniyle tehdit anlayışında ittifak parametrelerinden de faydalanmasının yanında, koalisyon ortaklarının savaş ve NATO karşıtı olması nedeniyle geleneksel tehdit anlayışının yanında genişletilmiş güvenlik yaklaşımı kapsamındaki bireye yönelik tehditleri de metne dâhil etmesinin koalisyon hükûmeti tarafından bir uzlaşma yaklaşımı içerisinde hazırlandığının somut bir çıktısı olduğu bu kapsamda örnek olarak verilebilir.

2016 Yılı Beyaz Kitabında önsözde Almanya Şansölyesi ile Savunma Bakanının görüşlerine yer verilirken, 2023 Yılı Millî Güvenlik Strateji Belgesinde Almanya Şansölyesinden hemen sonra Savunma Bakanı yerine Koalisyon ortağı Yeşiller Partisinde Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock'un görüşlerine yer verilmesi diğer millî güvenlik strateji belgelerinden önemli bir farklılık olarak dikkat çekmektedir. Bu farklılık hem Almanya'daki Koalisyon Hükûmetindeki ikinci büyük ortağı Yeşiller Partisinin Dışişleri Bakanı olarak metinde etkin olduğunu vurgulamak ve strateji belgesinin bir uzlaşma belgesi olduğunu göstermesi bakımından özgün ve tutarlıdır. Baerbock, güvenliğin sadece savaşın olmaması ve bunun için Bundeswehr'in donatılması olmadığı, aynı zamanda çocuklara eczanelerde ilaç bulmak, akıllı telefonlar için mikroçip temin etmek, hayatlarımızı, demokrasimizi, ekonomimizi istediğimiz gibi şekillendirebilme özgürlüğüne sahip olmak anlamına da geldiğini, medya özgürlüğü ile siyasi kısıtlamalar ve ekonomik bağımlılıklar olmadan özgürlük manasına da geldiğini açıklamıştır.

Soğuk Savaşın bitmesiyle, hiçbir komşusu tarafından tehdit algısı kalmayan Almanya geleneksel güvenlik anlayışı kapsamındaki neo-realist tehdit dengesi varsayımlarından ve ABD'den ayrılarak eleştirel güvenlik teorilerinin gündeme getirdiği kavramları öne çıkaran bir güvenlik politikası izlemeyi tercih etmiştir. Bu kapsamda, savunma harcamalarında ve silahlı kuvvetlerin küçültülmesi kapsamında birçok eleştiriye rağmen, radikal azaltmalara gitmiştir. Almanya'nın 2016 Yılı Beyaz Kitabı'nda Rusya ve Çin dâhil hiçbir devlet tehdit olarak belirtilmemiştir. Rusya'nın Kırım'ı hibrit savaş yöntemleri ile ilhakına rağmen, Almanya Rusya'yı doğrudan karşısına almak istememiştir.

Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası Almanya'nın Rusya'yı tehdit olarak kabul etmesi ve Ukrayna'ya açıktan silah yardımı ile birlikte güvenlik paradigmalarını geçmişe nazaran cesur bir biçimde hem de sosyal demokratların ve Yeşillerin koalisyon ortağı olduğu bir dönemde somut olarak ilk millî güvenlik strateji belgesi ile uygulamaya geçirmesi radikal bir güvenlik politikası değişikliğidir. Almanya'nın millî güvenlik strateji belgesindeki Rusya, Çin, İran, Kuzey Kore ve terörizm ile ilgili ifadeler, ABD'nin Millî Güvenlik Strateji Belgelerindeki ifadeler ile büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu kapsamda bu ülkelere karşı ABD tarafından makro düzeyde güvenikleştirme uygulandığını ve bunun AB'nin en güçlü devleti Almanya tarafından Rusya-Ukrayna Savaşının etkisiyle satın alındığı savunulabilir. Buradaki aşırılığı telafi etme adına Yeşiller Partisi'nin insan güvenliği konusundaki hassasiyetlerinin de belgede yer aldığı değerlendirilmektedir. Neo-klasik realizm, uluslararası ilişkileri çoğulcu bir perspektiften analiz etmeyi, uluslararası yapı ve iç politika unsurlarının maddi ve fikirselle unsurları birleştiren bütünleştirici bir yaklaşımı esas aldığından hareketle Almanya'nın millî güvenlik strateji belgesinin bu kapsamda bütünleştirici olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda devlet içi politik durumun ve stratejik kültürün etkisinin de metne dâhil edildiği tespit edilmiştir.

Koalisyon ortaklarının farklı güvenlik önceliklerinin ve hassasiyetlerinin milli güvenlik strateji belgesine taşınmasının hem iç hem de dış parametrelerin birlikte ele alınması nedeniyle güvenlik kavramına genişlik ve zenginlik kazandırdığı varılan sonuçlar arasındadır. Bu kapsamda, Yeşiller Partisinin insan güvenliğine verdiği önem, küresel iklim krizinin büyük bir tehdit olarak açıkça belirtilmesi ve aşırı akımların Almanya demokrasisine en büyük tehdit olarak vurgulanması bu tespitlere örnek somut ifadeler olarak değerlendirilebilir. Eleştirel güvenlik çalışmalarının odak noktası olan bireyin devlet karşısında haklarının korunması ve insan güvenliğine de belgede yer verilmesi oldukça önemli bir bulgudur. Bununla birlikte, eleştirel güvenlik teorisine göre ötekileştirme eleştirilirken, önsözde Avrupalı kimliğine ve Batılı değerlere atıf yapılması bir tezatlık oluşturmaktadır. Çünkü pozitif güvenliğin insanlığın bütünleştirilmesi gerektiği ve ötekileştirme kavramının ortadan kaldırılmasının etik bir sorumluluk olduğuna yönelik iddiası olmasına rağmen, Almanya'nın Batı değerlerine bağlı olduğu ifadesi bunu bütüncül yaklaşımla kapsamamaktadır.

Eleştirel güvenlik akımlarından Kopenhag Okulunun güvenlikleştirme konsepti kapsamındaki devletin dış tehditleri beka sorunu olarak göstererek insan güvenliğini ihmal eden yaklaşımlarına karşı, aynı anda hem dış tehditlere yer verilerek hem de insan güvenliğine dikkat çekerek bu kapsamdaki eleştirilerin önü kapatıldığı için de özgün bir milli güvenlik strateji olma özelliği taşımaktadır. Belgeye Almanya için güvenlik kavramının hem genişletilmesi hem de insan güvenliğinin de odak noktası olması itibariyle derinleştirilmesi kapsamında bütünleştirilmiş güvenlik adı verilmesi, aynı zamanda uluslararası ilişkilerdeki farklı teorilerin eleştiri ve varsayımlarına da birlikte yer verilmesi bakımından özgün bir strateji belgesi olduğu makalenin en önemli sonucudur.

Yazarlık Katkısı

Çalışma tek yazarlı olarak yürütülmüştür.

Etik Kurul Beyanı

Araştırma doküman incelemesine dayalı olduğundan etik kurul onayı gerekmemektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, M. & Turhan, F. (2012). Yeni Tehditler, Güvenliğin Genişleme Boyutları ve İnsani Güvenlik. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(2), 69-80.
- Bigo, D. (2002). Security and Immigration: Toward A Critique of The Governmentality of Unease. *Alternatives*, 27(1), 63-92.
- Birdişli, F. (2014). Eleştirel Güvenlik Çalışmaları Kapsamında Frankfurt Okulu ve Soğuk Savaş Sonrası Güvenlik Sorunlarına Eleştirel Bir Yaklaşım: Galler Ekolü. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 10(20), 229-256.
- Booth, K. (1991). Security and Emancipation. *Review of International Studies*, 17(4), 313-326.
- Booth, K. (2004). Realities of Security: Editor's Introduction. *International Relations*, 18(1), 5-8.
- Browning, C. S. & Matt, M. D. (2011). The Future of Critical Security Studies: Ethics and The Politics of Security. *European Journal of International Relations*, 19(2), 235-255.
- Bubandt, N. (2005). Vernacular Security: The Politics of Feeling Safe in Global, National and Local Worlds. *Security Dialogue*, 36(3), 275-296.
- Buzan, B. & Hansen, L. (2011). *The Evolution of International Security Studies*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, B. & Waeber, O. (2009). Macrosecuritisation and Security Constellations: Reconsidering Scale in Securitisation Theory. *Review of International Studies*, 35(2), 253-276.
- Buzan, B. (1997). Rethinking Security After The Cold War. *Cooperation and Conflict*, 32(1), 5-28.
- Coalition Agreement 2021-2025. (2023). *Dare More Progress Alliance for Freedom, Justice and Sustainability*. https://italia.fes.de/fileadmin/user_upload/German_Coalition_Treaty_2021-2025.pdf adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Colby, E. A. & Mitchell, A. W. (2020). *The Age of Great-Power Competition: How the Trump Administration Refashioned American Strategy*. <https://www.foreignaffairs.com/articles/2019-12-10/age-great-power-competition> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Federal Foreign Office. (2023). *National Security Strategy Adopted by The German Federal Cabinet*. <https://www.auswaertiges-amt.de/en/aussenpolitik/themen/-/2601730> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.

- Galtung, J. (1964). An Editorial. *Journal of Peace Research*, 1(1), 1–4.
- Germany Federal Ministry of Defence. (2006). *White Paper 2006 on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr*. <https://www.files.ethz.ch/isn/156941/Germany%202006%20white%20paper.pdf>, adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Germany Federal Ministry of Defence. (2016). *White Paper 2016 on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr*. <https://issat.dcaf.ch/download/111704/2027268/2016%20White%20Paper.pdf> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Gibadlo, L. & Gotkowska, J. (2023). *Germany's First National Security Strategy: The Minimal Consensus*. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2023-06-26/germanys-first-national-security-strategy-minimal-consensus> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Hermann, M. G. & Hagan J. D. (1998). International Decision Making: Leadership Matters. *Foreign Policy*, 110, 124–137.
- Jones, R. W. (1999). *Promise: Toward A Critical Theory of Security in Security, Strategy and Critical Theory*. Boulder, Co: Lynne Rienner.
- Kitchen, N. (2010). Systemic Pressures and Domestic Ideas: a Neoclassical Realist Model of Grand Strategy Formation. *Review of International Studies*, 36(1), 117–143.
- Krause, K. & Williams, M. C. (1996). Broadening the Agenda of Security Studies: Politics and Methods. *Mershon International Studies Review*, 40(2), 229–254.
- Montgomery, E. V. (2006). Breaking Out of the Security Dilemma: Realism, Reassurance, and The Problem of Uncertainty. *International Security*, 31(2), 151–185.
- Newman, E. (2010). Critical Human Security Studies. *Review of International Studies*, 36(1), 77–94.
- Rose, G. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144–172.
- Russell, C. K. & Gregory D. M. (2003). Evaluation of Qualitative Research Studies. *Evidence Based Nursing*, 6(2), 36–40.
- Rychnovská, D. (2014). Securitization and the Power of Threat Framing. *Perspectives*, 22(2), 9–31.
- The Defense Post. (2022). *Germany Says Will Reach Nato Spending Target by 2025*. <https://www.thedefensepost.com/2022/12/06/germany-reach-nato-spending-2025/> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The Economist. (2018). *Why Germany's Army Is in A Bad State*. <https://www.economist.com/the-economist-explains/2018/08/09/why-germanys-army-is-in-a-bad-state> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The Economist. (2023). *Germany's New National Security Strategy Is Strong On Goals, Less So on Means*. https://www.economist.com/europe/2023/06/15/germanys-new-national-security-strategy-is-strong-on-goals-less-so-on-means?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gclid=Cj0KCQjwmlCoBhDxARIsABXkXIJ9QbpQB645k2ltUmXrQaXiVpy7q7FORvjNrtjDJcorJuZSfAGadgsaAg03EALw_wcB&gclid=aw.ds adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The Federal Government. (2023). *Integrated Security For Germany: National Security Strategy*. <https://www.bmvg.de/en/national-security-policy> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The New York Times (1992). *The 1992 Campaign; Excerpts From Speech By Clinton on U.S. Role*. <https://www.nytimes.com/1992/10/02/us/the-1992-campaign-excerpts-from-speech-by-clinton-on-us-role.html> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The White House. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- The White House. (2022). *National Security Strategy 2022*. <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Tsai, Y. (2009). The Emergence of Human Security: A Constructivist View. *International Journal of Peace Studies*, 14(2), 19–33.

-
- UN Commission on Human Security. (2003). *Human Security Now*. <https://digitallibrary.un.org/record/503749/files/Humansecuritynow.pdf> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Walker, N. & Eleanor, G. (2022). *Germany: 2021 Election and A New Coalition Government, House of Common Library*. <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9324/CBP-9324.pdf> adresinden 29.10.2023 tarihinde erişildi.
- Walt, S. M. (1987). *The Origins of Alliances*. New York: Cornell University Press.
- Walt, S. M. (1991). The Renaissance of Security Studies. *International Studies Quarterly*, 35(2), 211-239.
- Watson, S. (2011). The “Human” As Referent Object? Humanitarianism As Securitization. *Security Dialogue*, 42(1), 3–20.
- Williams, M. C. (2011). Securitization and The Liberalism of Fear. *Security Dialogue*, 42(4/5), 453-463.
-